

החוג לתיאטרון והחוג ללימודים רב-תחומיים

ליצנות רפואית
תכנית לימודים במסלול לימודים אקדמי חצוי
מסלול דו-חוגי: תיאטרון ולימודים רב-תחומיים
(הקבצים בסיעוד, פסיכולוגיה, חברה)

תכנית לימודים תלת-שנתית לתואר ראשון,
המשלבת הכשרה מקצועית בליצנות רפואית עם השכלה תיאורטית

מהי ליצנות רפואית?

ליצנות רפואית היא שיטה טיפולית בינתחומית, המתפתחת בעולם בשנים האחרונות ומיועדת לסייע לחולה באמצעות הומור, השתטות, הפעלת הדמיון, משחקי העמדת-פנים וטכניקות נוספות. עבודת הליצן הרפואי עם החולה מכוונת לחיזוק רוחו ולהתגברות על פחדים, תסכולים וקשיים המופיעים אצלו ואצל בני משפחתו במהלך האשפוז. זוהי עבודה אינטראקטיבית, המכוונת להבאת שמחה והקלה לחולה, כך שייטיב לשתף פעולה עם המופקדים על החלמתו ויפתח תחושה של שליטה על מצבו.

רקע

ליצנות רפואית היא תופעה מוכרת לכל מי שמבקר בבתי חולים, בעיקר במחלקות הילדים. אולם למרות השכיחות הגדלה והולכת של הפעילות בתחום, ההכשרה המקצועית המוצעת אינה מסודרת עדיין או מתאימה לסטנדרט כלשהו.

הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטת חיפה החליטה להיות חלוצה בבניית תכנית לימודים אקדמית מסודרת בליצנות רפואית. בתשס"ז (7-2006) יצאה לדרך תכנית לימודים ניסיונית סגורה, בה לומדים עשרים ליצנים רפואיים בעלי ניסיון, הפועלים בבתי חולים ברחבי הארץ במסגרת עמותת "רופאי חלום". תכנית זו תעניק לבוגריה תואר ראשון בתיאטרון ובלימודים רב תחומיים במסלול ליצנות רפואית. התכנית פותחה ע"י ראשי החוגים לתיאטרון ולסיעוד, תוך התיעצות עם מרצים לסוציולוגיה, עבודה סוציאלית, אנתרופולוגיה ופסיכולוגיה. מטרתה לפתח עבור הליצנות הרפואית תשתית ליצירת מעמד מקצועי מוכר, כדוגמת פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, הפרעות בתקשורת וכיו"ב. הקבוצה תסיים את לימודיה בתשס"ט. סטודנטים נבחרים מתוכה ימשיכו ללימודי תואר שני ותעודת מטפל מוסמך בביה"ס לטיפול באמנויות שייפתח באוניברסיטה.

בעקבות החשיפה התקשורתית של התכנית, התקבלו בחוג לתיאטרון פניות רבות לפתיחת תכנית לימודים חדשה, המיועדת לאנשים שעדיין אינם עוסקים בפועל בליצנות רפואית, או שעוסקים בה כחובבים. מתוך הכרה בהתפתחות המהירה של התחום ותוך מעקב אחר פרסומים אקדמיים חלוציים בנושא בשנים האחרונות, החלטנו לבנות תכנית לימודים דו-

חוגית חדשה, המיועדת לציבור הרחב. התכנית תתבסס על התכנית של רופאי החלום, אולם תכלול גם לימודים מעשיים של ליצנות, ליצנות רפואית ומקצועות נלווים.

מטרות התכנית

להקנות השכלה אקדמית והכשרה מקצועית לעתידים לעסוק במקצוע הליצנות הרפואית ולעוסקים במקצועות הסיעוד המעוניינים להעשיר את יכולותיהם. להוות בסיס ללימודי המשך לתואר שני בטיפול באמנויות.

קהל היעד

למרבית הפונים שהביעו עניין בתכנית יש ניסיון במקצועות סיעוד, טיפול אלטרנטיבי או פעילות התנדבותית במוסדות אשפוז שונים, אולם התכנית מיועדת גם לבוגרי בתי ספר לתיאטרון ולאנשים שסיימו השתלמויות בליצנות רפואית במסגרות לא אקדמיות. במקרים מסוימים תישקל בחיוב הכרה מסוימת בלימודים קודמים.

תנאי קבלה

מבחינה אקדמית, תקפים תנאי הקבלה לחוג לתיאטרון ולחוג ללימודים רב תחומיים. בנוסף, יתקיים מבחן התאמה מעשי, כנהוג במסלולים השונים בחוג לתיאטרון. המתקבלים יידרשו לעמוד בדרישות האוניברסיטאיות לשליטה בעברית ובאנגלית.

מנהל וארגון

התכנית תתנהל ע"י החוג לתיאטרון בשיתוף עם החוג ללימודים רב תחומיים והחוג לסיעוד, בדומה למסלולי ההתמחות הדו-חוגיים בתיאטרון חברתי ובעיצוב במה, הפועלים בחוג. החוג ללימודים רב-תחומיים יהיה אחראי מנהלית ואקדמית על שיעורי התכנית המוצעים במסגרתו.

תכנית הלימודים – שיעורים ונקודות זכות

נתון לשינויים לפי היצע הקורסים באותה שנה

החוג לתיאטרון:

מסלול ליצנות רפואית, דו חוגי, 60 נקודות (מתוך 120 נקודות)

שיעורים עיוניים	ש"ס	נקודות
תולדות הליצנות בתיאטרון, בקרקס ובקולנוע	2	2
התיאטרון ביוון וברומי	4	4
תולדות התיאטרון והדרמה: מימה"ב לרומנטיקה	2	2
תול' התיאטרון והדרמה: צמיחת המודרניזם	2	2
קריאה פרשנית של ספרות דרמטית קלאסית	2	2
קריאה פרשנית של ספרות דרמטית מודרנית	2	2
האירוע התיאטרוני – מבט ביקורתי	2	2
תיאטרון וקהילה	2	2
תיאוריות של קומדיה והומור	2	2
הליצן והשוטה בפולחן ובקרנבל	2	2
פרו"ס תיאטרון חוצות	4	4
סמינר מחקר: השמאן-אמן, כהן דת ומרפא	4	4
סה"כ	30	30 נקודות
שיעורים מעשיים	שעות	נקודות
משחק דרך הגוף	6	3
משחק בקומדיה	6	3
תנועה	6	3
אימפרוביזציה	6	3
תיאטרון בובות	6	3
ליצנות למתחילים	6	3
ליצנות למתקדמים	6	3
עיצוב דמות הליצן	6	3
להטטנות	4	2
פיתוח קול	4	2
מוסיקה	4	2
סה"כ	60	30 נקודות

החוג ללימודים רב תחומיים:

מסלול ליצנות רפואית, דו חוגי, 60 נקודות (מתוך 120 נקודות)

מקבץ בסיעוד

שם הקורס	שעות	נקודות
בריאות וחולי	2	2
החולה הנוטה למות	2	2
התמכרויות לסמים	4	4
מנגנוני כאב	2	2
תולדות הרפואה	3	3
מבוא למיומנויות בינאישיות	2	2
סדנת מיומנויות בינאישיות	2	2
פרקטיקום בליצנות רפואית	4	4
סה"כ	21	21 נקודות

מקבץ בפסיכולוגיה

שם הקורס	שעות	נקודות
מבוא לפסיכולוגיה*	4	4
פסיכופתולוגיה*	4	4
פסיכולוגיה התפתחותית*	4	4
תאוריות אישיות*	4	4
סמינר מחקר	4	6
סה"כ	20	22 נקודות

מקבץ בנושאי חברה

שם הקורס	שעות	נקודות
מבוא לסוציולוגיה	2	2
מבוא לאנתרופולוגיה	5	5
שיטות מחקר/סטטיסטיקה*	2	2
מחקר וכתביה אקדמית	2	1
רגשות בחיי היום יום	2	2
בעיות התפתחותיות אצל ילדים	2	2
מעגלי חיים: התפתחות מילדות ועד זקנה	4	4
סה"כ		18 נקודות

הערות:

- 1) היצע קורסים נתון לשינויים, על פי שיקול החוגים ומגוון קורסים הקיימים בכל שנה.
- 2) * קורסי חובה למעוניינים להמשיך לתכנית לתואר שני בתרפיה באומנויות.
- 3) אפשרות לקורסי בחירה בתחומי מדעי הרוח.